

Årsmelding 2024

TITTEL

Årsmelding 2024

TEKST OG LAYOUT

Kristian Skjellum Aas

UTGIVELSE

Mars 2025

ANSVARLIG REDAKTØR

Gro Holstad

FAGLIG KVALITETSSIKRER

Naturvernforbundets sekretariat

Innhold

Forord: For et år!	4
En demokratisk medlemsorganisasjon	5
Høydepunkter fra Instagram i 2024	6
1: Et synlig og slagkraftig Naturvernforbund	7
Landsmøte 2024	8
Medlemsmagasinet Natur & miljø	9
Omorganiseringer og nye tilbud	9
God respons på pressearbeidet	10
2: En levende og livskraftig natur	11
Vil stanse voldsom nedbygging	12
Gjør lite for å hindre fiskedød	13
Veileder for vindkraftarbeid	13
Krafttak for Oslofjorden	14
Juksevern	14
Stans i havbunnsplaner	14
3: Et energieffektivt og fossilfritt samfunn	15
Omstillingsutvalg kommer	16
Økt CO2-avgift for oljeselskapene	16
Tettere allianser for rettferdig omstilling	17
Presser på for energisparing	17
Klimatoppmøte	17
Bremser flere store veiprosjekter	18
4: Et rikere liv med lavere forbruk	19
Gjør reparasjoner greit igjen!	20
"Miljøvennlig mensjen" videreføres	20
Nabolagsmarked	21
2 minutters strandrydding - eller 50 år	21
Fjordsøksmålet	22
Seiere i 2024	24
5: Styrende organer	25
Sentralstyret	25
Landsstyret, kontrollkomité, valgkomité, etisk utvalg	26
6: Regnskap og revisjonsrapport	27

For et år!

For et år 2024 har vært for Naturvernforbundet! Politisk har det vært en berg-og-dalbane mellom gode og dårlige nyheter for natur, klima og miljø. Men for organisasjonen er det veldig gledelig at vi ser en sterk medlemsvekst, og en stor økning i antall faste givere. Vi fylte også 110 år i fjor, noe som ble feiret på et inspirerende landsmøte i Trondheim i november med 150 delegater. Der startet vi ut kursen for vår organisasjon de kommende årene.

Året begynte med en nesestyver. Vårt søksmål mot staten i saken om dumping av opptil 170 millioner tonn gruveavfall i Førdefjorden vant ikke frem. Saken er anket, og vi venter på en uttalelse fra EFTA-domstolen om hvorvidt slik dumping er i strid med EUs vanndirektiv. I ukene etter avgjørelsen i januar fikk vi over 4000 nye medlemmer.

Samtidig viste NRK hva dyktige medier kan gjøre for å vise frem den uhemmede nedbyggingen av norsk natur. Serien «Oppsynsmannen», med Bård Tufte Johansen som programleder, fortalte tv-seerne om skogvern, veiutbygging, planering av næringsparker og industritomter, fiskeoppdrett og rømminger, hyttebygging og andre trusler mot norsk natur. Artikkelserien «Norge i rødt, hvitt og grått» fulgte opp. Naturvernforbundet bidro i forkant med kunnskap og research, og flere av våre aktive medlemmer stilte opp i serien.

I 2024 har vi hatt en regjering som ofte har snakket fint om natur og miljø, men som har sviktet når det gjelder gjennomføring. Gode initiativer for klimakutt i industri og husholdninger ble

Foto: Jenny Marie Sveen

Foto: Kjetil Grude Flekkøy

fulgt opp med 62 nye utvinningstillatelser til oljeselskaper gjennom TFO-ordningen. CO2-utslippene går opp, naturbudsjettene går ned. Regjeringen har til og med sendt forslag til nye klimamål på høring, som er så lave at de selv erkjenner at de vil bryte mot Parisavtalen. Flere nye skogområder ble vernet, men hogst i naturskog fortsetter ufortrødent. Lovnader om forsterket naturvern i etterkant av naturtoppmøtet i 2022 har blitt bremsset. Bunntråling er fortsatt tillatt i alle våre marine nasjonalparker. Selv om flere motorveiprosjekter er lagt på is, fortsetter arbeidet med motorveier gjennom viktige våtmarksområder på Ringerike og ved Lillehammer. Og flytrafikken øker, mens jernbanelinjer i store deler av året var stengt på grunn av klimarelatert uvær og manglende vedlikehold.

Så vi trengs. Hver dag jobber Naturvernforbundets aktive og tillitsvalgte for å ta vare på naturverdier, hindre forurensning og ødeleggende utbygginger, begrense forbruket, spare energi, fremme miljøvennlige reiseformer, stoppe motorveier og «næringsparker», hindre naturødeleggende energiutbygging og verne om arter og økosystemer. Vi skal fortsette arbeidet for vår felles natur, for å stagge klimaendringene og sikre en rettferdig omstilling til et samfunn som er bedre for natur, miljø og klima. Og for oss mennesker.

Foto: Sveinung Skjong-Arnestad

En demokratisk medlemsorganisasjon

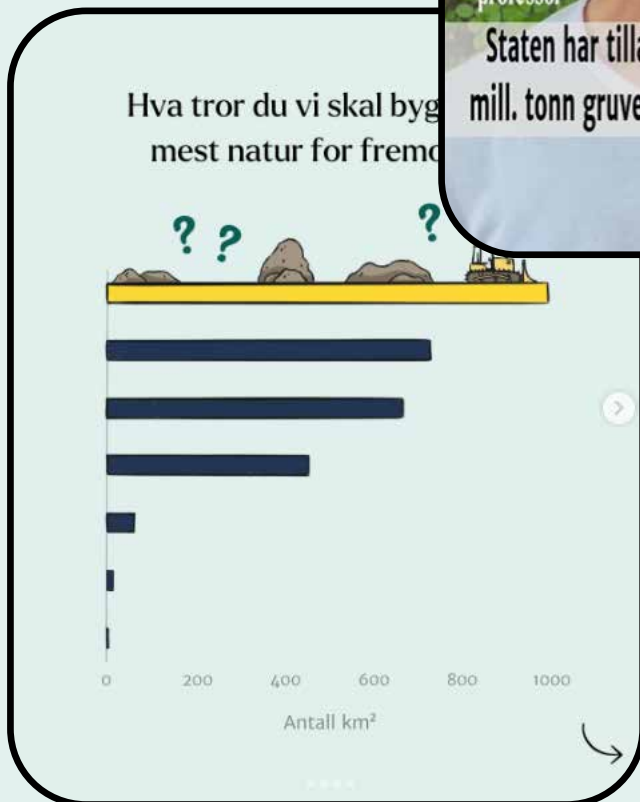
Naturvernforbundet ble grunnlagt i 1914 og er Norges eldste natur- og miljøvernorganisasjon. Naturvernforbundet er en demokratisk medlemsorganisasjon med over 42 000 medlemmer og over 100 lokallag i hele landet. Medlemmene og lokallagene er grunnpillarene i organisasjonen. I vår familie inngår også ungdomsorganisasjonen Natur og Ungdom, samt barneorganisasjonen Miljøagentene.

Naturvernforbundet skal fram mot 2030 jobbe for å bli en bred folkebeve-

gelse for natur og klima. For å ha legitimitet i debattene om natur og miljø er det avgjørende at vi er mange. Medlemsmassen og våre aktive bør speile befolkningen.

På landsmøtet i 2024 ble det bestemt at det skal settes ned en gruppe for å se spesielt på hvordan vi kan styrke organisasjonen i de områdene der landet er tynnest befolket, som ofte også er der angrepene på naturen er mest omfattende.

Topp 5 poster fra Instagram i 2024

Kapittel 1

Et synlig og slagkraftig Naturvernforbund

Foto: Fartein Rudjord

I 2024 har Naturvernforbundet opplevd en medlemsvekst uten sidestykke.

Ved utgangen av 2024 hadde Naturvernforbundet 42 053 medlemmer. Antallet nye medlemmer økte kraftigst på starten av året, etter kjennelsen i Fjordsøksmålet og fokuset på naturvern i forbindelse med mediesatsninger på området, blant annet

NRKs satsninger "Oppsynsmannen" og "Norge i rødt, hvitt og grett". Men det har vært en jevn vekst også i resten av 2024.

Antallet fastgivere har også hatt en god vekst i 2024, etter en større satsning på å få flere til å bidra til Naturvernforbundets arbeid.

Medlemstall

2024: 42 051
2023: 37 268
2022: 35 649
2021: 36 081
2020: 34 915
2019: 31 128
2018: 25 204

Faste givere

2024: 3109
2023: 2550
2022: 2717
2021: 1405
2020: 1380
2019: 1315
2018: 1210

Tall for medlemmer og faste givere per 31.12. i angitt år.

Landsmøte 2024

Foto: Sveinung Skjong-Arnestad

150 delegater fra 70 ulike lag samlet seg til landsmøte i Naturvernforbundet i november 2024. Møtet ble holdt på Lerkendal i Trondheim, en by der Naturvernforbundet har en lang og sterk tradisjon.

Et nytt arbeidsprogram samt reviderte vedtekter og prinsippprogram, samt en masse uttalelser om ulike natur- og miljø saker, ble det formelle resultatet av møtet. Blant sakene som Naturvernforbundet skal sette høyest de kommende to årene finner vi forbud mot nye hyttefelt, stans i motorveiutbygging, stans i naturødeleggende kraftutbygging, oljestans, lavere forbruk, satsning på

kollektivtrafikk og bygging av en bred folkebevegelse og en sterk organisasjon.

En av hovedoppgavene blir å gjøre stortingsvalget i 2025 til et vendepunkt, med valg av politikere som forstår natur- og klimakrisen.

Leder Truls Gulowsen og nestleder Pernille Bonnevie Hansen ble gjenvalgt på landsmøtet. Med seg i ledertrioen får de den nye nestlederen Helene Ødven, bosatt i Bergen. Hun har bakgrunn fra reiseliv og media, og har blant annet arbeidet med bærekraft og naturvern for Den Norske Turistforening.

Medlemsmagasinet Natur & miljø

I 2024 ble det utgitt to utgaver av medlemsmagasinet Natur & miljø. Vårutgaven hadde "Kampen mot nedbyggingen" som tema, mens høstutgaven hadde temaet "Skogene faller".

Vårnummeret lente seg på NRK-serien "Oppsynsmannen", og viste frem Naturvernforbundets "oppsynsmenn/kvinner" - de som kjemper for å redde

Forsidedesign: Eivind Stoud Platou

sin nærnatur.

Høstnummeret belyste norsk skogpolitikk, og mangelen på reelt vern av våre mest artsrike skoger.

Natur & miljø er medlem av Fagpressen, og hadde i 2023 et godkjent opplag på 30 468. Redaktør for nr. 1 var Kristian Skjellum Aas, mens Tor Bjarne Christensen var redaktør for nr. 2. Andre redaksjonsmedlemmer i 2024 var Rikke Agerup, Lise Helset Eide og Kjetil Grude Flekkøy.

Enklere å være tillitsvalgt

I 2024 har vi jobbet med forenkling for de tillitsvalgte i organisasjonen. Flere prosjekter har blitt gjennomført i løpet av året, blant annet overgangen til nytt medlemsregister hvor fylkes- og lokallag får tilgang på sine medlemslister. Vi har prioritert kursing og utvikling av gode veiledere for digitale systemer, slik at det skal bli enklere å være tillitsvalgt i et fylkeslag eller lokallag.

Nyhetsbrev

Nyhetsbrev til alle medlemmer og fastgivere har vært et satsningsområde for Naturvernforbundet i 2024. Vi har etablert et månedlig nyhetsbrev til alle, som gir informasjon om vårt arbeid og om hvordan det er mulig å engasjere seg i Naturvernforbundet. Dette gir en bedre informasjonsflyt til våre medlemmer. Vi lager også egne nyhetsbrev for tillitsvalgte, samt innenfor enkelte fagområder.

108
aktive
lokallag

Naturvernforbundet hadde 108 aktive lokallag i 2024 – uendret fra 2023, men et historisk høyt antall. Det er jobbet strategisk med bistand til fylkeslag i arbeidet med å opprette nye lokallag

15
fylkeslag

og hjelpe lokallag som har hatt lav aktivitet tilbake til et høyere aktivitetsnivå. Godt samarbeid mellom sekretariatet og fylkeslagene har sørget for at det ble opprettet flere nye lokallag.

	2024	2023	2022
Antall aktive fylkeslag	15	15	15
Antall aktive lokallag	108	108	103

Foto: Naturvernforbundet i Lillesand

God respons på pressearbeidet

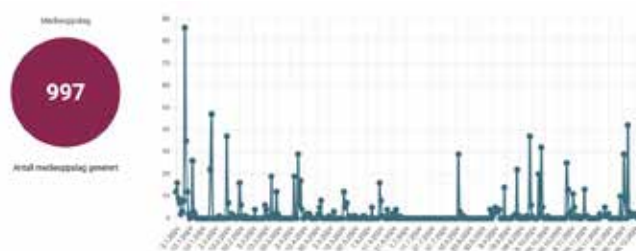
Naturvernforbundet bruker NTBs presseverktøy til å sende ut pressemeldinger, og få statistikk tilbake på hvordan disse gjør det.

I 2024 sendte Naturvernforbundet ut 75 pressemeldinger gjennom NTB. Disse genererte 997 medieoppslag. Pressemeldingene er til sammen lest 10 297 ganger på NTBs nettsider.

De mest suksessfulle pressemeldingene, som genererte flest medieoppslag og selv ble lest mest, handler alle om Fjordsøksmålet. Det er klare topper i interessen når det skjer store ting der. Ellers er rovdyr, oppdrett, statsbudsjettet, naturmeldingen, TFO/oljetildelinger,

Oslofjorden og vindkraft representert blant de mest leste pressemeldingene.

43 prosent av mottakerne av våre pressemeldinger åpner disse. Det er et svært høyt tall sammenlignet med hva som er vanlig for reklameutsendelser og nyhetsbrev - og tyder på at interessen for vårt arbeid er stor i landets redaksjoner.

Kapittel 2

En levende og livskraftig natur

Å ta vare på naturen er grunnsteinen i Naturvernforbundets arbeid. Det var her vi startet, og truslene mot naturen er fortsatt store. I 2024 har vi jobbet for å ivareta naturens interesser i møte med alle typer prosjekter - veier, energiprojekter, utbygginger. I tillegg har vi startet et stort skogprosjekt, som skal bidra til å redde våre verdifulle og artsrike skoger.

Foto: Adrian Lombardo

Det sies at alt som kan lages av olje, kan lages av trær. Men hvor mange kjenner til skogens verdier ut over tømmerproduksjon? Skog er det økosystemet på kloden som har størst rikdom av arter og mest variert naturmangfold. Det gjelder både internasjonalt og her hjemme.

I tillegg har skogene den største andelen truede arter i Norge, fordi dette er den naturen vi mennesker har utnyttet hardest. Skogsbilveier og flatehogst, der store områder blir ryddet for trær, er den største trusselen mot livet i skogen.

I prosjektet "Skogen - mer enn bare trær"

samarbeider Naturvernforbundet, WWF, Natur og Ungdom og Sabima om å sette skogen i fokus. I tre år skal mangfoldet og rikdommen i skogen prege arbeidet vårt, finansiert av Sparebankstiftelsen DNB. Alt fra rapportskrivning og politisk påvirkning til skoggledeturer, artskartlegging og kurs vil bli støttet over hele landet.

I dag trues flere av våre mest verdifulle skoger av nedbygging og hogst. Målet er at flere skal bli oppmerksom på de verdiene som ligger i våre naturskoger, og at disse skal bli bedre bevart for ettertiden.

Vil stanse voldsom nedbygging

Utbygging av vindkraft kan gi store naturødeleggelser
- her fra Storheia på Fosen.

Foto: Leif Arne Jåma

Planene om Kraftpakke Finnmark, som skal skaffe strøm til elektrifisering av gassanlegget på Melkøya, er en stor trussel mot finnmarksnaturen.

Naturvernforbundet har i hele 2024 arbeidet for å stanse elektrifiseringen av Melkøya, og hindre utbyggingen av store vindkraftverk og kraftlinjer i sårbar finnmarksnatur. Flere av de mest kontroversielle prosjektene har blitt lagt bort, som Davvi og Kokelv vindkraftverk. Men likevel er det alt for mye natur som går med i de planene som ble presentert i 2024.

Grønnvasker oljenæringen

– Forslaget kommer fordi regjeringen vil elektrifisere Melkøya, noe vi mener regjeringen må droppe. Det er ikke mulig å bygge ut så mye vindkraft i Finnmark

uten uakseptabelt naturtap. Vi kan ikke ofre natur for å grønnvaske oljenæringen, sier Naturvernforbundets leder Truls Gulowsen.

Av i alt 25 vindindustriprosjekter og ett vannkraftprosjekt anbefaler NVE å gå videre med høringer på 11 vindkraftprosjekter. Det store antallet har medført, og vil fortsatt medføre, mye arbeid for sivilsamfunnet. Kraftutbyggingen kan også føre til omfattende utbygging av strømnett, blant annet den omstridte kraftlinja fra Skaidi til Hammerfest.

Håpløs situasjon

Anlegget på Melkøya drives av Equinor og brukes til prosessering av flytende naturgass, såkalt LNG. I dag står dette anlegget for et av Norges største punktutslipp av CO₂.

Opprop mot oppdrett i åpne anlegg

"Lukk merdene!" Det er budskapet i et nasjonalt opprop som Naturvernforbundet deltar i, sammen med Norske Lakseelver. En rekke organisasjoner støtter oppropet: Natur og Ungdom, DNT, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Sabima, Norges Bondelag, Norsk Friluftsliv og WWF er blant disse. Målet er å få nullutslipp i oppdrettsbransjen - ved å kreve at oppdrettsanlegg skal være lukket, og ta ansvar for sitt avfall.

Kraftverk gjør lite for å hindre fiskedød

To av tre kraftverkseiere har ikke engang sjekket om deres anlegg bidrar til å drepe fisk som passerer anleggets turbiner. Det viste fiskevandningsundersøkelsen 2024, som ble gjennomført av Naturvernforbundets medlemsmagasin Natur & miljø.

Nærmere 400 kraftverkseiere ble spurt i undersøkelsen, som også avdekket at to av tre kraftverkseiere ikke har montert installasjoner eller annet utstyr for å hindre fiskedød.

– Fiskevandningsundersøkelsen viser at vi har et strukturelt problem, sier Rebecca Biong, fagrådgiver i Naturvernforbundet.

Det har i flere tiår blitt avdekket at fisk blir skadet og drept i vannkraftturbiner i norske elver. Naturvernforbundet mener at NVE som konsesjonsmyndighet har sovet i timen, og krever at de tar et overordnet ansvar for å pålegge kraftverkseierne å undersøke om fisk skades i deres kraftverk.

Foto: Frode Kroglund

Veileder for vindkraftarbeid

I 2024 kom Naturvernforbundets veileder for uttalelser til vindkraftanlegg på land. Det forventes mange søknader om utbygging av vindkraft i årene som kommer, og veilederen skal gjøre det enklere for Naturvernforbundets lokal- og fylkeslag å engasjere seg i disse sakene.

Veilederen forklarer Naturvernforbundets politikk på vindkraft, går gjennom saksgangen og argumentene for og mot vindkraft, og viser også hvilke alternativer man har til ny kraftutbygging som kan frigjøre energi uten å bygge ned natur. Den tar også for seg myter og fakta i vindkraftdebatten – der det tidvis kan være vanskelig å skille mellom fakta og påstander.

Den gir også tips til hvordan man kan følge med i jungelen av høringssaker, og hvordan man kan påvirke – i alle ledd fra planinitiativet kommer til etter at vedtaket er fattet.

Krafttak for Oslofjorden

I mars 2024 var Naturvernforbundet en av arrangørene bak Oslofjordkonferansen. Her ble fjordens miljøutfordringer presentert og diskutert på en fagkonferanse som raskt ble fullbooket, og som ble en stor suksess.

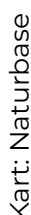
Arbeidet tas nå videre i et stort prosjekt, som ble støttet av Sparebankstiftelsen DNB høsten 2024. Gjennom tre år skal Naturvernforbundet identifisere effektive tiltak for å hindre forsøpling, overgjødning, overfiske og andre trusler mot fjorden. Prosjektet omfatter hele kysten fra Telemark til svenskegrensen,

og hele nedbørsfeltet som har elver som renner ut i Oslofjorden – helt til Røros, Lesja, Skjåk og Valdres. Halvparten av Norges befolkning bor i området som omfattes av prosjektet.

Foto: Per-Erik Schulze

Juksevern

Få illustrasjoner er like beskrivende som det nye kartet over Lågendeltaet naturreservat ved Lillehammer - der en stripe har blitt "avvernet" for å bygge motorvei. Men i norske verneområder er det ofte fritt frem for ulike aktiviteter som skader naturmangfoldet. Tråling i marine nasjonalparker, omfattende praksis med å gi dispensasjoner til utbygginger i naturreservater og full åpning for jakt, fangst og fiske er blant disse.

Naturvernforbundet har i 2024 arbeidet for å sette søkelyset på det vi kaller "juksevern", og vil fortsette dette arbeidet fremover for å styrke vernet av vår natur.

Stans i planer for haybunnen

Første konsesjonsrunde for havbunnsmineraler har blitt stanset, og det vil ikke bli tildelt lete- og utvinningslisen-
ser i 2024 og 2025. Naturvernforbundet
jubler over at det som potensielt kan
bli Norges største naturinngrep, nå er
stoppet.

I januar 2024 besluttet regjeringen å igangsette en åpningsprosess for mineralvirksomhet på norsk kontinental-sokkel. Planen var å gjennomføre første konsesjonsrunde og begynne tildeelingen av lete- og utvinningslisenser i løpet av våren 2025.

Men da budsjettforliket ble klart søndag 1. desember 2024, kunne Naturvernforbundet og andre miljøorganisasjoner juble. SV krevde i budsjettforhandlingene stans i disse planene, og de klarte å sikre flere avgjørende gjennomslag for klima og natur i statsbudsjettet. Blant disse gjennomslagene var en etterlengtet politisk stopp for råkjøret etter havbunnsmineraler.

Kapittel 3

Et energieffektivt og fossilfritt samfunn

Utslippene fortsetter å øke. Vi ser tydelige endringer i klimaet, som skyldes utslipp som vi skaper. Det har vært få politiske gjennomslag i arbeidet for et fossilfritt samfunn i løpet av 2024. Skal vi unngå at klimakrisa blir den aller største trusselen mot både natur og samfunn, må utslippene reduseres raskt de nærmeste årene.

Foto: danr13/istockphoto.com

2024 ble det varmeste året noensinne registrert for kloden som helhet. Det har vært en rekke alvorlige klimakatastrofer rundt om i verden, inkludert i Norge. Den økende varmeenergien i jordas atmosfære er bensin på bålet for stormer, flommer, skogbranner, ras og styrtregn. Likevel knyttes sakene mindre til klima i nyhetene, og media er mer opptatt av nyhetssaker om at klimaengasjementet har falt.

Naturvernforbundet har gitt ut en statusrapport for 2024, som viser at Norge ligger dårlig an for å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Vi opplever at regjerin-

gen har vært lite lydhøre, og at offensiv klimapolitikk blir direkte motarbeidet. Viktige klimatiltak har blitt kuttet hvert år, slik at SV har måttet forhandle dem inn igjen. Støtte til Klimasatsordningen er ett av flere eksempler på dette.

I 2024 skulle regjeringen komme med en ny stortingsmelding for hvordan de skal nå klimamålene for 2030. Det har de ikke levert. Meldingen om klimamål for 2035 har blitt utsatt til 2025, og Norge ligger an til å bli forsinket både med innmelding av nye klimamål til FN og med arbeidet for konkrete utslippskutt frem mot 2035.

Omstillingsutvalg kommer

Etter at Klimautvalget 2050 kom med sine anbefalinger i 2023, har Naturvernforbundet jobbet for at regjeringen legger en plan for slutfasen, i tråd med Klimautvalget 2050 sine anbefalinger. Foreløpig har regjeringen vært svært lunkne til dette forslaget. Et viktig gjen-

nomslag er likevel at regjeringen har vedtatt at de skal sette ned et omstillingsutvalg som skal se nærmere på denne problematikken. Så gjenstår det selvsagt fortsatt å se om det vil komme noe nyttig ut av dette utvalget, men det er iallfall et lite skritt i riktig retning.

Økt CO2-avgift for oljeselskapene

Klimademonstrasjon august 2024. Foto: Kristian S. Aas

CO2-avgiften er i dag sammen med klimakvoter blant de viktigste virkemidlene for å kutte klimagassutslippene fra olje- og gasssektoren. Avgiftene er bygget på prinsippet om at «forurensere betaler», hvor en gradvis og årlig økning av CO2-avgiften skal motivere til utslippskutt.

I 2024 viste det seg at oljeselskapene betalte mindre for klimagassutslippene sine enn året før, som følge av at kvoteprisen har falt. Naturvernforbundet har derfor jobbet for en økning av CO2-avgiften for oljeselskapene, og fikk gjennomslag takket være SV. Etter budsjettforhandlinger mellom SV og regjeringen skal CO2-avgiften på sokkelen økes med 16 prosent, så den øker med samme prosentsats som avgiften på fastlandet.

Vi er midt i en nødvendig omstilling fra fossil til fornybar energi – og da er det viktig at avgiftssystemet ikke premierer de fossile løsningene, som er ødeleggende for både natur og klima.

Tettere allianser for rettferdig omstilling

I løpet av 2024 har vi bygget en tettere allianse og samarbeid med fagforeninger og andre relevante aktører.

Dette har vi blant annet gjort gjennom å arrangere over 10 lokale møteplasser med representanter fra fagforeninger, næringsaktører, politikere og interesseorganisasjoner over hele landet. I tillegg har vi gjennomført flere dialogmøter og samtaler med fagforeninger som organiserer olje- og industriarbeidere og lansert en egen rapport om rettferdig grønn omstilling i samarbeid med alliansen Broen til framtiden.

Presser på for energisparing

Eneboliger og småhus står for halvparten av energibruken i bygg. I 2024 kom Naturvernforbundet med en pakke med tiltak som skal gjøre det enklere å gjennomføre sparetiltak for huseiere.

Krav om energiplan ved eierskifte, minstekrav til energieffektivisering ved oppussing og fornyelse, unntak fra søknadsplikt for energioppgradering og et eget system for energisparelån er blant tiltakene som Naturvernforbundet peker på. Det er i samfunnets interesse å frigi strøm og effekt som i dag bindes opp til oppvarming av bygg. Da er det også rimelig at samfunnet er med å betale i form av tilskudd.

Målet må være å få flest mulig til å sette i gang med de tiltakene som monner mest - så vi får frigjort strøm uten ny nedbygging av natur.

Klimatoppmøte

Naturvernforbundet deltok med vår klimarådgiver Anette Bruer Stepanoski på FNs klimatoppmøte i Baku i november 2024. Vi hadde møter og samordning med partnerorganisasjoner fra mange land, og jobbet for å påvirke den norske delegasjonen til å presse på for gode klimaløsninger.

Naturvernforbundet har fulgt FNs klimakonvensjon helt siden etableringen i 1995, og arbeider for en sterk internasjonal klimaavtale.

Bremser flere store veiprosjekter

Foto: Kristian Skjellum Aas

Leder Truls Gulowsen og Synnøve Kvamme fra Naturvernforbundet Hordaland foran Bjørnafjorden, akkurat der Hordfast-brua skulle komme i land.

Nasjonal transportplan for årene 2025-36 ble behandlet og vedtatt i 2024. En av de nye grepene der var at flere prosjekter ble plassert i en såkalt «utviklingsportefølje». Dette er prosjekter som ikke startes nå, men som skal vurderes i neste rullering av transportplanen. I realiteten er dette en «fryseboks» for prosjekter som er veid og funnet for store, for tunge og for kontroversielle – men der man ikke vil skrinlegge prosjektene helt.

Flere av de veiprosjektene Naturvernforbundet har jobbet aller mest med å stoppe, har nå blitt lagt i denne «fryseboksen». Hordfast, veiforbindelsen mellom Os og Stord som vil ødelegge verdifull kystregnskog og femdoble tra-

fikken på E39 sør i Hordaland, er blant disse. Det samme er Møreaksen, en ny hovedveiforbindelse mellom Ålesund og Molde med tunnel under Romsdalsfjorden. Også del 2 av E18-utbyggingen Oslo-Asker er lagt i samme fryseboks.

Stortinget vedtok at ny motorvei over våtmarksområdene ved Hønefoss skal fortsette som et fellesprosjekt med jernbane, men det er heldigvis ikke satt av penger til utbygging. Derimot er utbygging av E6 over naturreservatet i Lågendeltaet ved Lillehammer prioritert. Men generelt er denne transportplanen et dokument som legger mer vekt på vedlikehold og sikkerhet, og mindre på nye gigantprosjekter – noe som er godt nytt for natur og miljø.

Kapittel 4

Et rikere liv med lavere forbruk

Forbruker vi mindre, trenger vi ikke å produsere så mye. Da sparer vi råvarer, og vi sparer natur som forbrukes for å produsere disse råvarene. Og vi sparer energi, både til fremstilling, transport og etterbehandling. I tillegg blir det mindre avfall. Naturvernforbundet vil gå fra strategi til handling når det gjelder å begrense vårt forbruk.

Foto: Jannicke Totland

I en årrekke har Naturvernforbundet arrangert Den store klesbyttedagen. Prosjektet, som skal sikre at klær vi eier får et lengre liv og at folk kan få byttet ut elementer i sin garderobe uten å kjøpe nyproduserte klær, har vært en stor suksess.

I 2024 ble det gjennomført over 250 klesbyttearrangementer over hele landet på kampanjedagen i slutten av april, eller på et tidspunkt nær denne.

Klesbytte er en effektiv måte å fornye garderoben uten å påvirke miljøet unødig. Hvert plagg som får nytt liv kan hindre at nyproduserte plagg blir produsert - og

tekstilbransjen er blant de aller største forurensere og ressursbrukerne på verdensbasis.

Klesbyttedagen har i flere år vært et samarbeidsprosjekt mellom flere organisasjoner, støttet av Sparebankstiftelsen DNB. Fra 2025 vil den økonomiske støtten bli trappet ned, men arrangementet har vist seg å stå godt på egne ben. Naturvernforbundet vil fortsette å legge til rette for klesbyttearrangementer over hele landet, og kjempe videre for en mer miljø- og ressursvennlig politikk når det gjelder klær og tekstiler.

Gjør reparasjoner greit igjen!

Vi lever i et land som har momsfritak for å kjøpe aksjer, mens den vesle systua og sykkelverkstedet må kreve inn 25 prosent moms. Tenk om det var omvendt?

Marte Rostvåg Ulltveit-Moe har i en år-

rekke arbeidet for å gjøre reparasjoner og gjenbruk enklere, billigere og mer tilgjengelig. I 2024 kom hun ut med boken «Kan det fikses?», en bok som på en lettfattelig måte forklarer og forsvarer Naturvernforbundets politikk når

det gjelder gjenbruk og reparasjoner. Vi span-derte boka på alle representantene på Stortinget, og har hatt mange lokale arrangementer om reparasjon og gjenbruk. I tillegg arbeider vi politisk for å fremmegjenbruk fremfor nykjøp.

”Miljøvennlig mensen” videreføres

Prosjektet ”Miljøvennlig mensen” ble startet opp i 2024. Målet er å redusere avfallsmengdene fra sanitærprodukter.

Hver måned bruker menstruerende kvinner bind, tamponger og truseinnlegg. Dette skaper mye avfall, og i prosjektet deles det ut menskopper, som er en god dlergangsløsning. Dessverre er det fortsatt mye skam knyttet til dette, frykt for lekkasje, at det ansees som ekkelt og at man er uhygienisk.

Dette gjør at frykten for å være alternativ er stor. Vi går for det vi kjenner til fra før.

Gjennom prosjektet ”Miljøvennlig mensen” vil Naturvernforbundet anspore til bruk av flergangsløsninger som menskopper. Et pilotprosjekt på helsestasjoner i Oslo ble gjennomført i 2024, og prosjektet videreføres i 2025.

NABOLAGSMARKED

- ET MARKED I GATA DER DU BOR!

I tre år har Naturvernforbundet gjennomført prosjektet "Nabolagsmarked". Målet har vært å engasjere nabolag til å arrangere byttemarkeder - ditt skrot som ligger lagret i bod og kjeller kan være akkurat det naboen trenger! I tillegg skaper nabolagsmarkeder en sosial møteplass - noe som dessverre er

mangelvare i mange moderne nabolag.

Vi nordmenn er i europatoppen på forbruk. Mange av tingene vi eier krever mye å produsere, men er sjelden i bruk. Visste du for eksempel at en gjennomsnittlig drill kun er i bruk i 12 minutter i løpet av sin levetid? Hvis flere eier tingene, blir de brukt mer.

2 minutters strandrydding – eller 50 år

Kart: Astri Reppe, fra "2 minutters sreandrydding"

Naturvernforbundets lokal- og fylkeslag har holdt på med strandrydding i over 50 år og lagene rydder langs elver, innsjøer, vassdrag og strender hele året og over hele landet. Vi deltar i nasjonale kampanjer, som Strandryddedagen, og har egne løpende aksjoner, som Facebook-gruppa "2 minutters strandrydding", som har 5400 medlemmer som deler sine funn. Alle kan delta. Strandrydding og annen plastydding er en sosial, hyggelig og meningsfull aktivitet for hele familien. På våre nettsider finnes tips og guider.

Men vi arbeider også for å hindre at ny for søpling oppstår, ved å minimere mengden plast som brukes. Med mindre plast i omløp, blir det mindre forsøpling av ikke-nedbrytbare materialer i naturen.

Fjordsøksmålet

Helt i staten av 2024 fikk forkjemperne for å hindre gruvedumping i Førdefjorden en real kalddusj. Men vi gir ikke opp – fjorden får de ikke!

Allerede 10. januar kom dommen i Fjordsøksmålet fra Oslo tingrett. Naturvernforbundet og Natur og Ungdom fikk ikke medhold i at tillatelsen til gruvedrift med sjødeponi i Førdefjorden var ugyldig. Vi ble også dømt til å betale 1,4 millioner kroner for statens sakskostnader.

Sinte og skuffede

– Vi er både sinte og skuffede. Denne dommen er en krise for naturens rettsvern i Norge. Staten har tillatt bruk av Førdefjorden som avfallsplass for gruveindustrien, og tingretten har støttet det. I tillegg må vi betale staten saksomkostninger når vi har prøvd å hindre forurensning av en levende fjord. Dette er opprørende – og et hardt slag mot kampen for norsk natur, sa Truls Gulowsen, leder i Naturvernforbundet.

– Denne dommen er helt feil! Fjordsøksmålet har avslørt store svakheter og feil i måten norske myndigheter behandler naturen på. Vi står i en naturkrise, og det er på høy tid at vi stanser ødeleggelsen av den naturen vi er helt avhengige av, sa leder Gytis Blaževičius i Natur og Ungdom.

Anket i februar

Og det sluttet ikke der – for i februar, etter styrebehandling i begge organisasjoner, bestemte de seg for å anke saken inn for lagmannsretten. Miljøorganisasjonene anførte at statens tillatelser til gruvedrift med dumping av opptil 170 millioner tonn gruveavfall er ugyld-

dige. I anken er søksmålet avgrenset til EUs vanndirektiv og forbudet mot forurensning av en vannressurs, slik staten har tillatt i Førdefjorden.

Ifølge vanndirektivet kan slik forurensning kun tillates hvis det foreligger overordnede samfunnsinteresser, eller «overriding public interest». Hvis tingrettens tolkning blir stående, vil enhver lønnsom aktivitet kunne utgjøre en slik godkjent interesse, noe miljøorganisasjonene er sterkt uenige i. Miljøorganisasjonene bad derfor lagmannsretten om å forelegge dette spørsmålet for EFTA-domstolen for å få en rådgivende uttalelse om hvordan regelen skal forstås.

Sendt til EFTA

Staten var uenige i at en uttalelse fra EFTA-domstolen var nødvendig, men i april bestemte Borgarting lagmannsrett at domstolen skulle konsulteres.

– Vi er veldig glade for at lagmannsretten vil gi saken en skikkelig behandling gjennom EFTA-domstolen. Det gir håp om at vi skal kunne hindre gruvedumping og forurensning av norske fjorder, sa Gulowsen etter beslutningen.

Er inntekter og arbeidsplasser grunn god nok til å tillate forurensning av en fjord? Det var problemstillingen som EFTA-domstolen skulle ta stilling til. Domstolen gjennomførte en høring i saken 16. oktober, og Naturvernforbundet var til stede i domstolen – etter å ha reist med tog.

Staten fikk motbør i høring

I tillatelsen til dumping av gruveavfall i Førdefjorden angir staten hensynet til privat fortjeneste og skatteinntekter som en overordnet samfunnsinteresse som kan legitimere forurensning av fjorden. I høringen fikk staten sterk motbør fra EU-kommisjonen og EFTAs overvåkningsorgan (ESA).

– Det later til at regjeringsadvokaten skjønte at dette argumentet var svakt, for de forsøkte å oppkonstruere en annen begrunnelse i høringen, sier Gulowsen.

Innsamling og Spleis

Fjordsøksmålet er et stort løft for Naturvernforbundet og Natur og Ungdom. Gjennom året har det blitt samlet inn økonomisk støtte til å drive prosessen videre. Innsamlingen har vært en suksess, og har gitt organisasjonene større

økonomisk trygghet for å kunne anke beslutningen, og følge prosessen videre.

Unntak fra miljøbestemmelser

– Denne saken gjelder terskelen for å gjøre unntak fra en av Europas mest sentrale miljøbestemmelser, nemlig forbudet mot å forringe vannressurser. Det er nettopp derfor det er så viktig for oss at denne miljøloven blir tolket og fulgt opp på rett måte, både for Førdefjorden og andre vannforekomster i Norge og Europa, sier Gulowsen.

Innen utgangen av 2024 hadde det ennå ikke kommet noen uttalelse fra domstolen i Luxembourg.

Ankesaken ventes å komme opp for Borgarting lagmannsrett i juni 2025. I mellomtiden har gruvedriften så smått startet opp i Førdefjorden – på lavbluss. Men det er ikke for sent å redde fjorden.

Seiere i 2024

- **Gildeskål** kommune satte i år ned foten for planen om å sprengte øyer for oppdrett. På Bunestoppen i **Bamble** ble store utbyggingsplaner sendt tilbake til start, etter klage fra Naturvernforbundet i Telemark.
 - Vindkraftplanene i **Davvi** ble stanset! Det er en stor seier for naturen at planene for Davvi og Kokelv vindkraftverk ikke står på NVEs liste over kraftprosjekter som skal på høring.
 - 2024 ble et rekordår for **skogvern**, med over en milliard kroner. Også for 2025 ble det sikret betydelig mer penger til frivillig skogvern enn det regjeringen først la opp til.
 - På tampen av året vedtok regjeringen å verne **31 skogområder**. I tillegg har Naturvernforbundet i Trøndelag fått medhold i en sak om hvem som er kjøperen av et parti naturskog som ble hogd i Orkdal.
 - **Natursats**, en ordning som gir tilskudd til lokale tiltak for å ivareta naturmangfold, fikk mer midler til bruk i 2025.
 - Naturvernforbundet Hordaland har avslørt miljøkriminalitet og ulovlige skogsbilveier i **Bergen**. Nå skjerper kommunen kravene og politiet etterforsker aktørene. En betydelig seier!
 - Fylkeslaget i Nordland fikk medhold i en klage på Statsforvalterens avgjørelse om kloakkutslipp fra et hyttefelt i **Saltstraumen** marine verneområde.
 - Nesten alle foreslåtte **vindkraftverk** i natur – flere titalls prosjekter – har i år blitt avslått. Ingen vindkraftverk i sårbar natur har fått konsesjon.
 - I vinter bygget Naturvernforbundet i Rogaland en hekkeplattform ved **Mosvatnet** i Stavanger. Ti måkepar bosatte seg på plattformen, og tolv små unger så dagens lys.
 - Naturvernforbundet i **Trondheim** fikk i år nesten fullt gjennomslag for sine innsigelser til kommuneplanens arealdel, og fikk den grønneste arealplanen Trondheim har hatt!
 - Det ble i år satt en stopp for **Nidelvstien**, en sammenhengende sti fra Klæbu til Nedre Leirfoss i Trondheim.
 - For første gang har kommunestyret på **Røros** vedtatt å avslå en større hytteutbyggingsplan.
 - Det blir nedsatt et omstillingsutvalg for utfasing av **oljevirkksomheten**. Det er langt herfra til en plan for sluttfasen for petroleumssektoren, men et viktig skritt i riktig retning.
 - Direkte dagtog til **København og Hamburg** skal starte innen 2026, og nattog til København innen 2030. Planleggingen starter nå.
- I tillegg:** Mange av sakene Naturvernforbundet jobber med kan ikke måles i seiere eller tap. Derfor vil vi også trekke fram noen av de andre sakene vi jobber med.
- Naturvernforbundet i **Finnmark** har i løpet av året deltatt og holdt appell på ni folkemøter om nedbyggingen av Finnmarks store naturområder.
 - I **Sør-Østerdal** arrangerte lokallaget Naturglededagen 2024, der de samlet barn, foreldre og besteforeldre til et mangfold av aktiviteter.
 - Naturvernforbundet Midt-Troms og Midt-Troms Naturlag arrangerte krabbesafari og fuglesafari under **Finnsnes** i Fest.
 - Lokallaget i **Kvinnherad** har arrangert fuglekasse- og quiz-dag, og vårtur med forfatter Jan Rabben.

Kapittel 5

Styrende organer

Naturvernforbundet er en demokratisk organisasjon. Medlemmene velger delegater til landsmøtet, som holdes annethvert år og meisler ut hovedlinjene i forbundets politikk. Mellom landsmøtene er landsstyret det høyeste organet. Oversikten viser medlemmer frem til landsmøtet i november 2024.

Foto: Jenny Marie Sveen

Sentralstyret har bestått av:

Leder: Truls Gulowsen

1. nestleder: Pernille Bonnevie Hansen

2. nestleder: Randi Storhaug

Styremedlem: Kjell Magne Derås

Styremedlem: Lasse Eriksen Bjørn

Styremedlem: Ingebjørg Marie Thorkildsen

1. varamedlem: Hilde Marie Gaebpie Danielsen

2. varamedlem: Øyvind Johnsen

3. varamedlem: Gaute Rolv Dahl

Natur og Ungdom: Gytis Blaževičius

Vara, Natur og Ungdom: Sigrid Hoddevik Losnegård

Landsstyret

Agder: Rune Sævre, vara Yvonne Kerlefsen
Buskerud: Martin Lindal, vara Astrid Busengdal
Finnmark: Leif Gøran Wasskog , vara Annie Leonore Henriksen
Hordaland: Knut Espelid, vara Tone Salomonsen
Innlandet: Thomas Cottis, vara Kjetil Bjørklund
Møre og Romsdal: Japke Stobbe, vara Louise Thoresen
Nordland: Dag Johansen, vara Kaja Langvik-Hansen
Oslo og Akershus: Espen Ulvin, vara Karin Irene Olsen
Rogaland: Wenche Skorge, vara Hugh Clarke
Sogn og Fjordane: Anne-Line Thingnes Førund (til april), vara Jon Anders Stavang
Telemark: Saskia Wanders, vara Torfinn Sanden
Troms: Anne-Lise Mortensen, vara Anne Nesbakken
Trøndelag: Magne Vågsland, vara Kari Merete Andersen
Vestfold: Ann Norderhaug, vara Espen Backe
Østfold: Håkon Borch, vara Ragnar Johnsen
Natur og Ungdom: Jesper Stattin, vara Ada Amilia Skjensvold
Miljøagentene: Signe Lindbråten, vara Sina Øversveen
Ansatte: Dag Arne Høystad, vara Ingvild Fonn Asmervik / Tina Andersen Vågenes

Kontrollkomité

Leder: Kåre Olerud, Innlandet
Medlemmer: Sigrd Ryeng Alnes, Oslo og Akershus og Gert-Fredrik Malt, Oslo og Akershus

Valgkomité

Leder: Jon Anders Stavang, Sogn og Fjordane
Medlem: Aslak Heika Hætta Bjørn, Oslo og Akershus
Medlem: Anne Grete Frøset, Trøndelag
1. varamedlem: Annie Henriksen, Finnmark
2. varamedlem: Olav Nicolay Larsson Aga, Hordaland

Etisk utvalg

Etisk utvalg består av:
Leder: Magnus Storvoll Strømseth
Medlem: Randi Alsos
Medlem: Bernt Bull
Medlem: Lea Justine Nesheim

Kapittel 6

Regnskap og revisjonsrapport

Her, og på de påfølgende sidene, finner du aktivitetsregnskap, balanse, noter, årsberetning og revisorberetning for Naturvernforbundet i 2024.

Foto: KaVass/Flickr.com

Legges inn når de er klare

Anskaffede midler

	note	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Regnskap 2022
1.1 Medlemsinntekter	2	10 044 464	9 142 194	8 826 047
1.2 Tilskudd	3	50 729 110	50 547 730	45 966 571
1.2.2 Offentlige tilskudd		35 172 796	37 723 611	34 573 014
1.2.4 Andre tilskudd		15 556 314	12 824 119	11 393 557
1.3 Innsamlede midler, gaver mv	4	11 642 031	9 908 551	6 490 581
1.4 Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter		1 600 015	2 302 478	2 267 439
1.5 Finans- og investeringsinntekter	11	174 885	172 451	205 828
1.6 Andre inntekter		58 700	139 153	88 711
Sum anskaffede midler		74 249 204	72 212 557	63 845 178

2. Forbrukte midler

2.1 Kostnader til anskaffelse av midler		6 795 145	3 997 017	4 769 848
2.1.2. Kostnader til innsamling		3 341 206	1 039 122	758 451
2.1.1. Kostnader til medlemsadministrasjon		2 624 208	1 963 079	2 563 204
2.1.3. Kostnader til arbeid med tilskudd og verving av medlemmer		707 766	815 496	1 169 161
2.1.4. Kostnader til anskaffelse av andre midler		121 965	179 320	279 032
2.2 Kostnader til organisasjonens formål		61 880 272	61 580 326	59 046 509
2.2.1 Tilskudd og bevilgninger til oppfyllelse av organisasjonens formål		27 410 152	27 043 815	24 773 527
2.2.1.1. Kontingentoverføringer fylkes-og lokallag		5 626 156	5 339 233	4 987 105
2.2.1.2. Tilskudd til nasjonale samarb. partnere, samt fylkes-lokallag	10	8 384 558	5 074 120	4 964 524
2.2.1.3. Internasjonalt arbeid, overføringer til partnere		13 399 438	16 632 461	14 821 898
2.2.2 Kostnader til aktiviteter som oppfyller målet		34 470 119	34 534 512	34 272 981
2.2.2.1. Klima, forbruk, energi, forurensing, naturmangfold, inklusive internasjonalt		19 913 750	18 015 502	19 924 098
2.2.2.4. Kampanje- og organisasjonsarbeid		11 760 403	13 586 713	11 177 100
2.2.2.5. Kommunikasjon		2 795 966	2 932 297	3 171 783
2.3 Administrasjons- og styrekostnader		6 244 709	5 824 351	4 234 769
Sum forbrukte midler		74 920 126	71 401 694	68 051 126

Aktivitetsresultat	8	-670 922	810 862	-4 205 948
---------------------------	---	-----------------	----------------	-------------------

Balanse 2024 - Norges Naturvernforbund

Eiendeler	Note	31.12. 2024	31.12. 2023
Anleggsmidler			
Inventar, maskiner, IT etc.	6	338 129	74 089
Ombygging kontor/møterom	6	461 600	
Sum anleggsmidler		799 729	74 089
Immaterielle Eiendeler			
Nye nettsider	6	1 247 709	1 663 612
Nytt medlemssystem	6	558 061	697 576
Ny It-plattform	6	95 699	
Sum Immaterielle Eiendeler		1 901 469	2 361 188
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	10	4 947 292	5 537 605
Andre kortsiktige fordringer		702 181	1 602 927
Sum fordringer		5 649 473	7 140 533
Bankinnskudd, kontanter og lignede	9	22 331 751	18 700 199
Sum omløpsmidler		27 981 224	25 840 732
Sum eiendeler		30 682 422	28 276 009
Formålskapital og gjeld	Note		
Formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	8	350 983	361 296
Fri formålskapital	8	9 414 535	9 747 940
Sum formålskapital	8	9 765 518	10 109 236
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	10	4 396 959	2 642 156
Skyldig offentlig avgifter		2 145 532	1 816 246
Tilskuddsgjeld		2 154 955	3 221 256
Annen kortsiktig gjeld		12 219 460	10 487 117
Sum kortsiktig gjeld		20 916 906	18 166 775
Sum Formålskapital og gjeld		30 682 422	28 276 011

Noter til årsregnskap 2024

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med God Regnskapsskikk (F) for Ideelle Organisasjoner (standarden) og små foretak, og består av følgende:

- ✓ Aktivitetsregnskap
- ✓ Balanse
- ✓ Noter

Årsregnskapet, som er utarbeidet av foreningens styre og ledelse, må leses i sammenheng med styrets beretning og revisjonsberetningen som til sammen utgjør det totale årsregnskap.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Andre omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi

Bankinnskudd, kontanter o.l

Bankinnskudd, kontanter og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap.

Skatt

Norges Naturvernforbund er ikke ansett skattepliktig for sin virksomhet, jfr. skattelovens § 2-32.

Inntekt

Medlemsinntekter inntektsføres for det året de gjelder. Men står også som en betydelig kostnadspost når kontigentene sendes videre til fylkes- og lokallag ihht vedtektene. I 2024 ble det overført medlemskontigenter tilsvarende 5,626 Mill kroner.

Tilskudd inntektsføres i den periode de er bevilget til. Ubenyttet tilskudd med tilbakebetalingsvilkår oppføres som kortsiktig gjeld ved årets slutt. Andre tilskudd som ikke fullt ut er anvendt i regnskapsperioden inngår i formålskapital med eksterne bindinger.

Gaver inntektsføres som hovedregel på mottakstidspunktet. Men gaver med bindinger og gaver som er øremerket med egne vedtak (feks Førdefjorden) følger prosjektenes aktivitet.

Avtaler/samarbeidsavtaler inntektsføres for det året de gjelder.

Pensjonskostnad

Naturvernforbundet har plikt til å tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Naturvernforbundets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Naturvernforbundet har både innskuddsordning og ytelsesordning for sine ansatte. Ytelsesordningen ble lukket 31.12.2014 og ansatte født før 1958 valgte å stå i den ytelsesbaserte ordningen i KLP, er nå flyttet til Storebrand. Øvrige ansatte har en innskuddsbasert pensjonsordning via DNB og med 7 % innskudd, hvorav de ansatte betaler 2 %. Ordningen regnskapsføres som en innskuddsbasert pensjonsordning, som i praksis innebærer kostnadsføring av betalt premie.

Naturvernforbundets forpliktelser etter tidligere ordning med Offentlig Tjenestepensjon vil løpe i lang tid etter at ansatte har sluttet og har i de senere år bidratt med store ekstrakostnader. Selv om forpliktelsene på lang sikt blir mindre og mindre, vil ordningen kunne medføre plutselige merkostnader på både 1 og 2 millioner kroner per år de neste 5-10 årene.

Fordeling av kostnader

Kostnader er i størst mulig grad direkte henført til den aktiviteten de hører til. I 2024 er felleskostnader som eks. husleie, IKT og lønn og personalkostnader fordelt på en rimelig og konsistent måte på de ulike aktivitetene.

Ved fordeling av kostnader er tid pr aktivitet, arealbruk og/eller andel personal benyttet som fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkelen oppdateres årlig eller ved store endringer i fordeling.

Ikke fordelbare felleskostnader inngår i administrasjonskostnader.

Note 1 – Kostnader etter art

Driftskostnader	2024	2023
Vareforbruk	842 117	318 983
Personalkostnader	30 001 406	26 952 907
Av/nedskrivning driftsmidler	647 017	489 526
Annen driftskostnad	43 398 012	43 546 975
Sum driftskostnader ex finanskostnader	74 888 552	71 308 391
Finanskostnader	31 574	93 304
Sum driftskostnader	74 920 126	71 401 695

Note 2 – Antall medlemmer per 31.12.2024

Medlemsåret går fra 1.10 til 30.9. Kontingenten blir avkrevd 1.10 for påfølgende år. Antall medlemmer pr. 31.12.2024 er basert på alle medlemmer innmeldt pr. 31.12.2024 uavhengig om betalt eller ikke.

Medlemskategori	2024	2023	2022	2021	2020
Æresmedlem	8	8	7	6	7
Livstidsmedlem	158	149	158	163	169
Hovedmedlem	24541	20820	19363	19979	19172
Studentmedlem	560	512	529	565	593
Rabattert medlemskap	2499	2271	2228	2142	2109
Familiemedlem	4611	4158	4104	4058	3920
Rabattert familie	362	364	389	415	445
Husstand	6555	6271	6218	6099	5903
NNV-Miljøagent	2757	2610	2653	2654	2597
Total	42051	37163	35649	36081	34915

Endring fra forrige år	4888	1514	-432	1166	3787
------------------------	------	------	------	------	------

I 2024 ble det bokført medlemsinntekter tilsvarende kroner 10 044 464, hvorav 5 626 156 er overført til fylkes- og lokallagene ihht landsmøtets vedtak for kontingentfordeling. I 2025 vil kontingentandelen for fylkes- og lokallagene utgjøre kroner 5,634,732, se også i note 10.

Note 3 – Tilskudd og inntekter 2023

Offentlige midler	2024	2023
NORAD	10 638 084	9 118 382
Klima og miljødepartementet, grunnstøtte	7 952 000	7 483 440
Lotteri og stiftelsestilsynet (tippeoverskudd)	4 768 954	5 671 212
Lotteri og stiftelsestilsynet (momskompensasjon)	2 757 932	2 659 388
Stiftelsen Atlas-Alliansen	2 821 398	4 025 168
Klima og miljødepartementet	2 750 600	2 929 644
Miljødirektoratet	3 865 000	2 334 937
Statens Strålevern	2 080 000	2 149 936
Senter mot Marin forspøpling		2 000 000
Integrering og Mangfoldsdirektoratet		150 000
Norsk dekkommisjonering	135 000	120 000
Verdal Kommune		75 450
Kommunal og mod.departementet		57 250
Høgskolen i Innlandet		50 450
Andre		7 076
Sum offentlige midler	37 768 968	38 832 333

Overført til påfølgende år	2 596 172	1 108 722
	35 172 796	37 723 611

Andre tilskudd	2024	2023
Sparebankstiftelsen DNB	9 004 435	2 409 206
Rockefeller Philanthropy Advisors	3 955 400	2 674 085
Haldor Viriks Legat	600 000	560 114
LS Europe Logos SRL	501 136	582 263
Volvo Car Norway	500 000	
Handelens Miljøfond	500 000	480 000
SRN Bidrag	190 000	260 776
Hurtigruten Foundation	75 000	
INFORSE	73 143	
NINA, Norsk Institutt for naturforskning	57 200	91 528
Ryfylkefondet - støtte Vassdragstreffet	25 000	
RSK DA	20 000	
Lyse Kraft - støtte Vassdragstreffet	20 000	
Naturvernforbundet i Rogaland	10 000	
Forum for natur og friluftsliv Rogaland (FNF)	10 000	
SABIMA	5 000	58 340
NNV i Strand	5 000	
As Sands Laksefiske	5 000	
European Commision		5 149 514
Topten Hacks		445 777
Jernbanealliansen		260 000
Enchant		205 890
Tides Foundation		153 179
NCM		69 343
Norsk Botanisk forening		32 500
Sum andre tilskudd	15 556 314	13 432 515
Overført til påfølgende år	0	608 396
	15 556 314	12 824 119

Note 4 – Spesifikasjon av innsamlede midler

Gavekategori	2024	2023	2022	2021
Faste givere	4 130 148	3 710 071	2 892 674	2 066 414
DM kampanjer, testamentariske gaver, enkeltgaver, bedriftsgaver	7 511 883	6 198 480	3 597 907	2 767 437
Sum gaver og innsamlinger	11 642 031	9 908 551	6 490 581	4 835 872
Faste givere (Naturvenn)	3 109	2 550	2 717	1 405
Snitt årlig fastgiverbeløp	1 328	1 455	1 065	1 471

Det følger med mange kostnader for å samle inn midler. I 2024 utgjorde dette kr 3 340 456 (se 2.1.2 i aktivitetsregnskapet). Dette inkluderer både personalkostnader for ansatte i team fundraising og kostnader til eksterne partnere, for eksempel TeleMarketing-byrå. Dette er et satsningsområde for å fremskaffe mer frie midler til organisasjonen, så disse kostnadene vil øke i årene som kommer. Forventningen er dog at innsamlede frie midler vil øke betydelig mer enn kostnadene til innsamling i årene som kommer.

Etter en intern omorganisering av ressurser i sekretariatet som skjedde i november tydeliggjorde vi også roller og ansvar for innsamling og medlemsregister som gjør at disse personalkostnadene nå føres direkte mot kostnader til innsamling og kostnader til medlemsregister, mens de tidligere delvis er blitt ført mot kampanje- og organisasjonsarbeid.

Kontantprinsippet legges til grunn for inntektsføringen.

Note 5 - Personalkostnader, ytelser til ledelsen, revisor mv

Personalkostnader	2024	2023
Lønn, feriepenger m.v.	23 100 454	20 083 633
Arbeidsgiveravgift	3 724 974	3 355 693
Pensjonskostnader	2 805 151	3 130 651
Annen godtgjørelse	370 826	382 929
Sum	30 001 406	26 952 907
	2024	2023
Antall årsverk per 31.12	36,5	35,5

Pensjonskostnader	2024	2023
Brutto innbetalt til DnB og KLP	2 941 940	3 473 518
Refusjoner fra andre og fylkeslag	-99 824	-347 798
Sluttvederlag og O/U fond	453 330	432 413
Egenandeler ansatte	-490 296	-427 481

Pensjonskostnad	2 805 151	3 130 652
------------------------	------------------	------------------

Pensjonspremiefond	2024	2023
Pensjonspremiefondets saldo per 31.12.	1 572 558	323 805

Kostnadene for pensjon i 2023 og 2024 er veldig høye, noe som skyldes etterslepet av forpliktelser vi har fra tidligere ansatte som hadde Offentlig Tjenestepensjon. I 2022 ble premiefondet brukt opp som gjorde at alle disse kostnadene måtte tas fortløpende. Vi har fortsatt store fremtidige forpliktelser, men vi har nå et premiefond som kan jevne ut noe av kostnadene fra år til år.

Det er ikke stilt garantier eller ytt lån til ledende personell eller styremedlemmer. Styrets leder har mottatt lønn for sitt arbeid. Styrets nestledere er lønnet i 20 % stilling, Pernille Hansen og 40% stilling, Randi Storhaug, mens øvrige styremedlemmer ikke har mottatt honorar for sine verv.

Ytelser til ledelsen	Leder	Nestledere	Generalsekretær
Lønn	765 600	327 960	925 775
Pensjonsutgifter	42 959	14 277	55 217
Annen godtgjørelse (trekkpliktig)	7 131	11 312	6 276
Sum	815 690	353 549	987 268

Kostnadsført revisjon og regnskapsbistand inkl. mva	2024	2023
Revisjon	254 016	331 500
Prosjektattestasjon	380 064	582 988
Annen bistand	62 625	27 500
Sum revisjon og regnskapsbistand	696 705	941 988

Note 6 – Anleggsmidler, avskrivninger

	Immaterielle eiendeler	Inventar	Ombygging lokaler	IT/Program	Sum
Bokført verdi 01.01	2 361 188	74 089		0	2 435 277
Tilgang i året	100 736		472 307 (2)	339 895 (1)	912 938
Årets avskrivninger	-560 455	-58 860	-10 734	-16 995	-647 044
Bokført verdi 31.12	1 901 469	15 229	461 573	322 900	2 701 171
Avskrivningsperiode	5 år	10 år	4 år	3-5 år	

(1) tilgang i året er ny it-plattform og nye PCer med dockingstasjoner i forbindelse med ny IT-plattform

(2) tilgang i året er ombygging for å bedre møteromskapasiteten

Note 7 – Sentrale nøkkeltall

Nøkkeltall	2024	2023	2022
-------------------	-------------	-------------	-------------

Formålsprosent	83 %	86 %	87 %
Innsamlingsprosent	71 %	90 %	88 %
Administrasjonsprosent	8 %	8 %	6 %

Innsamlingsprosenten er beregnet iht. retningslinjer gitt av Innsamlingskontrollen i Norge for beregning av andel innsamlede midler som benyttes til formålet. Innsamlingsprosenten er på 71 % i 2024, og preges av at vi økte satsningen på slutten av året, mens de gjentakende inntektene ikke kommer før i 2025 og senere.

Note 8 - Formålskapital, disponering av aktivitetsresultatet

	Formålskapital med eksterne bindinger	Fri formålskapital	Sum formålskapital
Formålskapital per 01.01	361 296	9 747 940	10 109 236
Korrigerende Depositum		305 454	305 454
Årets resultat	-10 313	-660 609	-670 922
Formålskapital per 31.12	350 983	9 392 785	9 743 768
Formålskapital med eksterne bindinger	IB 01.01.	Endring	UB 31.12
Samarbeidsrådet for Naturvernsaker (SRN)	54 428		54 428
Jernbanealliansen	206 868	-10 313	196 555
Norsk Nukleær Dekommisjonering	100 000		100 000
SUM formålskapital med eksterne bindinger	361 295	-10 313	350 983

Note 9 – Bundne bankmidler

Saldo 31.12.2024

Skattetrekkskonto	1 011 855
-------------------	-----------

Note 10 Nærstående parter

Etter regnskapsloven skal det opplyses om transaksjoner med nærstående parter. For Naturvernforbundet er Friends of the Earth, alle Naturvernforbundets fylkes- og lokallag, Natur og Ungdom og Miljøagentene med lokallag nærstående parter.

Naturvernforbundet innkrever medlemskontingent for fylkes- og lokallagene og utbetaler den samlede kontingenten til fylkeslaget. Naturvernforbundet og fylkeslagene har også samarbeid på prosjektnivå hvor inntekter og utgifter fordeles etter inngåtte avtaler.

Naturvernforbundet satte i 2024 medlem i den internasjonale naturvernorganisasjonen – Friends of the Earth på frys, og har ikke betalt kontingent i 2024.

Naturvernforbundet tilbyr og leverer nå økonomitjenester til flere av fylkes- og lokallagene. Per 1. januar 2024 leverer Naturvernforbundet slik tjenester til fylkeslagene i Hordaland, Trøndelag, Østfold, Vestfold, Buskerud, Sogn og Fjordane, Nordland, Finnmark, Innlandet og lokallagene i Bærum og

Fredrikstad og Hvaler, i tillegg til noen spesifikke prosjekter. Naturvernforbundet kjører også lønn/pensjon for noen fylkeslag.

Naturvernforbundet utfører også lønn og regnskapstjenester for Miljøagentene og Natur og Ungdom.

Naturvernforbundet utbetaler aktivitetstilskudd til lokal- og fylkeslagene basert på søknad. Aktivitetstilskuddet bevilges over enkeltprosjekter eller direkte fra Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet utbetaler tilskudd til Natur og Ungdom og Miljøagentene.

	Kundefordringer		Leverandørgjeld	
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
Fylkes- og lokallag	1 183 527	662 014	986 123	620 987
Natur og Ungdom	805 344	1 355 037	361 500	350 000
Miljøagentene	466 966	288 135	207 468	203 685
Friends of the Earth		0	4 662	0
Sum	2 455 837	2 305 186	1 559 752	1 174 672

	Fylkes- og lokallag	Natur og Ungdom	Miljøagentene
Inntekter			
Tilskudd fra Trøndelag	200 000		
Økonomiservice	305 000	272 794	186 554
Andel husleie, driftskostnader			566 590
Kostnader			
Aktivitetstilskudd	4 088 304		
Medlemskontingent/Kontingent	5 626 156		85 850
Momskompensasjon	1 893 186		
Driftsstøtte	1 675 000	350 000	100 000
Tilskudd prosjekter	72 701	777 149	443 300

Viderefakturerings av kostnader knyttet til porto, fellesutgifter, medlemssystem er ikke inkludert i oversikten. Beløpet på momskompensasjon til fylkes og lokallag er ikke med i summen på overføringer i regnskapet.

Note 11 Finansposter

Finansposter	2024	2023
Renteinntekter	43 302	62 178
Annen renteinntekt	-	2 520
Valutagevinst (agio)	129 281	107 753
Annen finansinntekt	2 301	-
Finansinntekter	174 884	172 451
Annen rentekostnad	2 347	1 033
Valutatap (disagio)	23 815	87 444

Annen finanskostnad	5 411	4 827
Finanskostnader	31 573	93 304
Netto Finansposter	143 311	79 147

Etter flere år uten rentebærende driftskonto har vi nå renter på både drifts- og høyrentekontoer. Dette ble endret i desember i år. Samtidig ble det innført ny praksis for likviditetsforvaltning som ventes å gi høyere avkastning på våre likvide midler, uten høyere risiko, i årene som kommer.

Årsberetning 2024

Virksomhetens art og lokalisering

Norges Naturvernforbund er en landsdekkende medlemsorganisasjon med det formål: *å arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen.*

Landsmøte, landsstyre og sentralstyre er organisasjonens besluttende organer, og i november 2024 ble det gjennomført landsmøte i Trondheim.

Landsstyret har hatt 8 møter i 2024, herav 2 ekstraordinære og tilsvarende har sentralstyret hatt 6 møter, herav 1 ekstraordinært.

Denne årsberetningen forholder seg primært til økonomiske og regnskapsmessige forhold, mens organisasjonens hele og fulle beretning finnes i Årsmeldingen.

Sekretariatet er lokalisert i Mariboes gate 8 i Oslo.

Organisasjonens sekretariat hadde pr 31.12.2024, 41 ansatte på hel- eller deltid, til sammen 36,5 årsverk. Organisasjonen har 15 aktive fylkeslag og 108 aktive lokallag.

Gjennom året har leder blitt honorert tilsvarende en fulltidsstilling og to nestledere honorert tilsvarende 20 % stilling og 40 % stilling.

Pr 31.12.2024 var det 7 ansatte som hadde midlertidig stilling. Medarbeiderne som var og er engasjert i midlertidige stillinger arbeider på tidsavgrensede vikariat eller prosjekter.

Det er ikke tegnet styreforsikring for Sentralstyret.

Frivillig arbeid utgjør hovedtyngden av organisasjonens aktivitet i fylker og kommuner over hele landet. Tillitsvalgte, aktive medlemmer og andre bidrar i tillegg vesentlig for å sikre og forsterke det faglige og organisatoriske nivået i organisasjonen. Samlet representerer Naturvernforbundet et omfattende faglig nettverk som sikrer stor innsikt i natur, klima- og miljøspørsmål. Virksomheten omfatter medlemsrettet arbeid, miljøpolitisk påvirkningsarbeid overfor nasjonale, regionale og lokale myndigheter, storting, næringsliv m.fl. Naturvernforbundet er en sentral høringsinstans og uttalte seg om en rekke viktige miljø- og naturvernsaker overfor kommunal, regional og nasjonal forvaltning, samt overfor Regjeringen og Stortinget i 2024 og i noen tilfeller EU.

Naturvernforbundet hadde 42051 medlemmer per 31.12.2024, en økning på 4888 medlemmer eller 13,2 % fra året før. I tillegg var det registrert 3109 faste givere, en økning på 559 fra 2023. Fastgiverinntektene økte fra 3,710 mill. kroner til 4,130 mill. kroner. Gjennomsnittlig giverinntekt var i 2024 på 1328 kroner mot 1455 kroner i 2023. Innsamlingsprosenten i 2024 var på 71 %, en nedgang fra 90 % i 2023. Nedgangen

skyldes økt bemanning og økt satsning på slutten av året, hvor de repeterende innbetalingen i all hovedsak kommer i 2025 og senere.

Naturvernforbundet har flere langsiktig internasjonale samarbeidsprosjekter innen ressursforvaltning, klima, miljøundervisning og organisasjonsbygging for lokale miljøgrupper i Russland, Ukraina, Mosambik og Togo. Arbeidet i Afrika bli i 2023 utvidet med tiltak for å beskytte og restaurere mangroveskog. Prosjektene er finansiert med tilskudd fra Klima- og miljødepartementet, Direktoratet for Strålevern og Atomsikkerhet og NORAD.

Det ble i 2024 overført totalt 13,399 mill. kroner til partnere i utlandet, mot 16,632 mill kroner i 2023.

Redegjørelse for Aktivitetsregnskapet

Aktivitetsregnskapet er det endelige regnskapet for regnskapsåret 2024 for 938418837 Norges Naturvernforbund. Det vil si det nasjonale leddet i vår organisasjon. Landsstyret vedtok et budsjett med underskudd på 145.804

Som aktivitetsresultatet indikerer er underskuddet mindre enn den overraskende og reduserte tildelingen fra Norsk Tipping som vi mottok 13.12. Så virkemidlene våre hjalp og var tilpasset estimatene i prognosene for august og oktober, men ytterligere justeringer etter 13.12 ble vanskelig.

Aktivitetsregnskapet for 2024 viser et aktivitetsresultat på -0,670 mill. kroner.

Det er viktig å merke seg at vårt aktivitetsresultat ikke inkluderer overskuddet på innsamlede midler i Fjordsøksmålet. Vi har overført 1,247 mill. kroner i 2024 videre til 2025. Dette kommer i tillegg til overskuddet på 1,059 mill. kroner fra 2023. Det gjør at vi nå står meget godt rustet til å håndtere "worst case" scenario med tap i både Lagmannsrett og Høyesterett. Alle juridiske kostnader opp mot lagmannsretten er betalt og kostnadsført i 2024. Dette er i tråd med finansieringsplanen som ble vedtatt av landsstyret våren 2024 i forbindelse med vedtaket om å anke tingrettsdommen.

Sum anskaffede midler var i 2024 samlet på 74,249 mill. kroner, en økning på 2,037 mill. kroner fra 2023. Sum forbrukte midler var på til sammen 74,920 mill kroner, en økning på 3,518 mill. kroner sammenlignet med 2023.

Av dette utgjorde kostnader til organisasjonens formål 61,880 mill kroner, mot 61,580 mill. kroner i 2023. Formålsprosenten for 2024 er på 83% en nedgang på 3 prosentpoeng fra 2023. Dette innebærer kontingentoverføringer, tilskudd til samarbeidspartnere, kommunikasjonsarbeid og organisasjonsarbeid, i tillegg til klima forbruk, energi, forurensing og naturmangfold.

Det ble i alt overført 13,286 mill. kroner til lokal- og fylkeslag i 2024. Det er rekord. Vi har aldri videreført så mye penger til resten av organisasjonen. Det er en økning på

3,096 mill. kroner fra 2023. Av dette var medlemskontingenten til fylkes- og lokallagene var på i alt 5,626 mill. kroner, opp fra 5,339 mill. kroner i 2023.

Likviditeten har vært god gjennom hele 2024. Frem til desember hadde vi ikke renter på driftskontoen. Noe overskuddslikviditet har vært plassert på høyrentekonto. Fra desember ble det innført nye rutiner for likviditetsforvaltning og vi fikk også renter på driftskontoen. Det vil gi betydelig effekt i 2025.

Formålskapital

Ved utgangen av 2024 har vi en total formålskapital på 9,744 mill. kroner. Det er en reduksjon på 0,365 mill. kroner fra 2023. Av dette utgjør fri formålskapital 9,393 mill. kroner. Underveis i årsoppgjøret oppdaget vi en feil tilbake fra 2020. Det stod 0,305 mill. kroner mer på vår depositumskonto enn bokført. Det har ikke vært endringer på kontoen siden 2020. Det gjør at den frie formålskapitalen justeres opp tilsvarende.

Det ble høsten 2022 besluttet i styrende organer at nivået på fri formålskapital ikke skal under kostnader for 3 måneders drift, per 2024 er dette beløpet ca 8,375 mill. kroner. I årsregnskapet for 2024 er fortsatt drift lagt til grunn og styret bekrefter at forutsetning for videre drift er tilstede.

Arbeidsmiljø

Sykefraværet i Naturvernforbundet i 2024 var på 4,15% av total arbeidstid. Det er en nedgang fra 7,68% i 2023. Det egenmeldte sykefraværet utgjorde 0,96% og langtidsfraværet (mer enn 16 dager) var på 2,5%.

Det var ingen personskader eller ulykker blant ansatte i 2024. Arbeidsmiljøutvalget har i 2024 hatt 6 møter, med stort fokus på arbeidsmiljø, sykefraværsoppfølging, samt utarbeidelse av medarbeiderundersøkelse.

Naturvernforbundet inngikk i 2022 ny avtale om leie av lokalene i Mariboes gate 8, sammen med de andre organisasjonene i bygget. Den nye avtalen varer frem til juni 2028. 1 times trimmetime for de ansatte har blitt opprettholdt og det har blitt gjennomført ansattsamlinger både ute og inne. I tillegg har det vært gjennomført felles fysisk ansattmøte med alle fylkesansatte og sekretariatet, og faste digitale møter med fylkessekretærene.

Tredje og siste del av den treårige lønnsjusteringen for ansatte som ble fremforhandlet i 2021 ble gjennomført i 2024. Det er dialog med NTL Naturvernforbundet om ny lønnspolitikk, etter at de nasjonale lønnsforhandlingene i 2024 kastet den statlige lønnstabellen over bord.

Likestilling

Forbundets mål er å sørge for god kjønnsbalanse både i tillitspersonapparatet så vel som i sekretariatet. Landsstyret har en kjønns sammensetning som tilfredsstiller våre vedtekter der det står at «kjønnsfordelingen i landsstyret bør ikke vise større ulikhet enn 60–40». I inneværende periode var det blant faste representanter 56 % menn og 44 % kvinner. Kjønnsfordelingen i sekretariatet av de ansatte pr 31.12.2024 er 28 kvinner og 13 menn (inkl. 3 honorerte tillitsvalgte). Ledergruppen består av fire kvinner og tre menn (per 31.12.2024). Begge nestledere og generalsekretær er kvinner.

Lønnssystemet er bygget på stillingskategorier, hvor ansiennitet og utdanning bestemmer lønnsnivået. Dette gjør at det ikke er merkbar forskjell i lønn mellom menn og kvinner som har samme erfaringsbakgrunn og stillingskategori.

Påvirkning av det ytre miljø

Vår tjenesteproduksjon forutsetter bruk av ulike ressurser som vi søker å begrense mest mulig. Landsstyret vedtok i november 2019 en reisepolicy for Naturvernforbundet som legger stor vekt på miljø. Vi tilstreber å gjøre reisevirksomheten så lite miljøbelastende som mulig ved å benytte gange, sykkel og kollektivtransport i Oslo-området og mest mulig tog/buss i Norge der det er praktisk mulig. Innkjøp av kontormøbler og elektronisk utstyr gjøres forsøksvis brukt, og vi har stort fokus på vedlikehold og reparasjon fremfor å kjøpe nytt. Vi er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Fremtidig utvikling

Naturvernforbundet har styrt arbeidet i 2024 etter arbeidsprogrammet og de langsiktige målene i Naturvernforbundet 2030. Det er gjort prioriteringer i arbeidsprogrammet i tråd med vedtak i styrende organer.

Det jobbes målrettet med å øke de frie inntektene, særskilt gjennom ulike innsamlingsaksjoner, verving av faste givere og nye medlemmer.

Vi har i 2024 fått innvilget store prosjekter over flere år i samarbeid med Sparebankstiftelsen DNB, spesielt Oslofjorden blir et satsningsområde.

Etiske retningslinjer og anti-korrupsjons arbeid

Naturvernforbundet har et etisk utvalg som ble opprettet for å kunne håndtere eventuelle saker som omhandler brudd på organisasjonens etiske retningslinjer. Naturvernforbundet har også vedtatte retningslinjer for anti-korrupsjonsarbeid som er godkjent av våre bidragsytere. Enhver form for mislighold må rapporteres av våre partnere og eventuelt tilbakebetales. Det er ikke rapportert inn noe mislighold i 2024.

Styring av finansiell risiko

Naturvernforbundet hadde i 2024 47% offentlig finansiering. Det er en nedgang mot 2023, da andelen var på 52% og i 2022 da andelen var 54%. Trenden går i riktig

retning. Med tanke på usikkerhet i tildelinger og kriterier for ulike offentlige støtteordninger vil vi fortsatt jobbe for å øke andelen inntekter fra andre kilder, men vi er likevel komfortable med at nesten halvparten av forbundets inntekter i 2024 finansieres med offentlige midler.

Risiko - Fjordsøksmålet

Også i 2024 har Fjordsøksmålet, hvor Naturvernforbundet og Natur og Ungdom saksøkte staten for tillatelse gitt til Nordic Mining ASA om dumping av gruveavfall i Førdefjorden, hatt mye fokus i Naturvernforbundet. Rettsaken i Tingretten ble avsluttet i oktober 2023 og dommen i saken ble kjent 10. januar 2024. Staten vant rettsaken på alle punkter. Naturvernforbundet og Natur og Ungdom ble i tillegg ilagt saksomkostninger for staten på 1,4 millioner kroner, hvorav Natur og Ungdom står ansvarlig for 20 % av beløpet.

Etter dommen har styrende organer i både Naturvernforbundet og Natur og Ungdom besluttet å anke dommen med bakgrunn av tolkning av både EU sitt vanndirektiv samt tolkning av Århuskonvensjonen. Dommen er derfor ved avslutning av 2024 fortsatt ikke rettskraftig.

Vi har kostnadsført juridisk bistand opp mot rettssaken i lagmannsretten i 2025 i årets regnskap. Vi har nådd avtalens max-tak på kostnader. Alle disse kostnadene er kostnadsført i 2024 slik at ytterligere kostnader tilknyttet lagmannsretten vil ikke belaste oss ytterligere.

Gjennom 2023 og 2024 har vi samlet inn betydelig med midler som vi har satt til side, slik at vi nå mener vi står godt rustet for «worst case scenario» som også inkluderer tap i både Lagmannsretten og Høyesterett. Dette mener vi er en ansvarlig tilnærming, selv om vi forventer at de fremtidige domsavsigelsene vil gå mer i vår favør.

Per 31.12.2024 ligger vi altså ca 1 million kroner over minstekravet til fri formålskapital. I tillegg har vi avsatt tilstrekkelige midler til Fjordsøksmålet som er den enkeltsaken med størst risiko for oss.

Vår økonomi er avhengig av betydelige tilskudd og gaver. Det gjøres løpende vurderinger av inntekts- og kostnadssituasjonen. Forutsetningene kan raskt endre seg dersom statlig støtte, prosjektinntekter, medlemsinntekter eller gaveinntekter plutselig faller helt eller delvis bort. I så fall vil det bli iverksatt tiltak for å sikre forbundets drift.

Oslo den 17. mars 2025
I styret for Norges Naturvernforbund

Truls Gulowsen
Leder

Pernille Hansen
Nestleder

Helene Ødven
Nestleder

Kjell M. Derås
Styremedlem

Mattis Danielsen
Styremedlem

Milly Meyer
Styremedlem

Jesper Stattin
Styremedlem Natur og Ungdom

Gro Holstad
Generalsekretær

Norges Naturvernforbund
Kontrollkomiteens rapport til Landsstyret for året 2024

1. Ifølge Norges Naturvernforbunds vedtekter § 6-2 nr. 2 har kontrollkomiteen i oppgave "å påse at vedtak fattet av landsstyret, sentralstyret og generalsekretæren er i tråd med vedtektene og i overensstemmelse med landsmøtets vedtak og vedtatte budsjetter, samt at administrasjonens informasjonsplikt overfor landsstyret og sentralstyret overholdes. Kontrollkomiteen skal ikke ha ansvar for å kontrollere lovpålagte oppgaver innenfor revisors arbeidsområde."

Ifølge § 6-2 nr. 4 skal komiteen avlegge rapport til landsstyret i forbindelse med hvert årsoppgjør (...).

Komiteen får tilsendt bl.a. alle saksdokumenter som gjelder møter i Sentralstyret, Landsstyret og Landsmøtet. Ved behov kan komiteen selv aktivt innhente opplysninger.

2. Når det gjelder året 2024 har komiteen gjennomgått tilsendte møteinnkallinger og møteprotokoller med vedlegg. Komiteen har dessuten hatt et møte med leder og generalsekretær, der vi har diskutert emner under komiteens mandat.

Komiteens tredje medlem Tina Sugunthi har ikke deltatt i komiteens forhandlinger.

Komiteen viser til rapporten fremlagt for landsmøtet for tiden frem til da.

For tiden etterpå og generelt når det gjelder året 2024 har komiteen intet særlig å bemerke.

Oslo, 10. mars 2025

Gert-Fredrik Malt
(sign.)

Kåre Olerud
(sign.)

Til landsmøtet i
Norges Naturvernforbund

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2024

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Norges Naturvernforbund som viser et underskudd på kr 670 922. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2024, aktivitetsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper. Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av forbundets finansielle stilling per 31. desember 2024, og av dets resultat for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av forbunden slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Sentralstyret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til forbundets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon.

Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar, på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Oslo, 2. juni 2025

PKF REVISJON AS

Jo-Inge Knutsen

statsautorisert revisor

Naturvernforbundet